

שקלים ג

ועושי כל צורכי הרבים

הסבר צרכי רבים: אילו הן צורכי הרבים: דנין דיני ממונות ודיני נפשות דיני מכות ופודין ערכין וחרמין והקדישות ומשקין את הסוטה ושורפין את הפרה ועורפין עגלה ערופה ורוצעין עבד עברי ומטהרין את המצורע ומפרקין את המנעל מעל גבי המים ואין מחזירין אותו

קושי על משנתנו משנה אחרת (מועד קטן): תמן תנינן **משקין בית השלחין ומציינין על הקברות** לא כבר ציינו מאדר?

תירוץ: תיפתר שירד שטף של גשמים ושטפו

עוד קושי על המשנתנו מאותה משנה: **ויוצאין אף על הכלאי** לא כבר יצאו באדר?
תירוץ: תיפתר שהיתה השנה אפילה ואין הצמחין ניכרין

שאלה: מניין לציון?

תשובה: ר' ברכיה... *kn6 kn6 יקרא* (אצל מצורע) כדי שתהא הטומאה קוראה לך בפיה ואומרת לך "פרוש"

תשובה 2: רבי אילא בשם רבי שמואל בר נחמן *ואמרו הצורכין הארץ וראה אצט אצט*
אפנה אצט ציון -

מיכן שמציינין על העצמות – רבע הקב – אע"פ שאין רוב בנין גופו או רוב מניין	<i>אצט</i>
מיכן שמציינין על השדרה ועל הגולגולת – כי ניכרים בו צורת האדם	<i>אצט</i>
מיכן שמציינין על גבי אבן קבועה – אם אומר את על גבי אבן תלושה אף היא הולכת ומטמא במקום אחר (בטעות ואז באים לשרוף תרומה או קדשים בטעות כי חושבים שנטמאו)	<i>אפנה</i>
למקום טהרה – ירחיק מעט מהקבר כדי שלא יבוא להיטמא ואז ישים לב לציון קבר, אלא יראה קודם שנטמא וירחיק את העצמו	<i>אצט</i>
מיכן לציון	<i>ציון</i>

ברייתא באותו נושא: ומצא אבן אחת מצויינת אף על פי שאין מקיימין כן המאהיל עליה טמא אני אומר מת מצויין והיה נתון תחתיה היו שתיים המאהיל עליהן טהור וביניהן טמא אם היה חורש בנתיים הרי הן כיחידות ביניהן טהור וסביבותיהן טמא

עוד ברייתא בנושא: תני אין מציינין על הבשר שמא נתאכל הבשר

קושי על דין זה: רבי יוסטא בר שונם בעא קומי רבי מנא ולא נמצא מטמא טהרות למפרע?
תירוץ: אמר ליה מוטב שיתקלקלו בו לשעה ואל יתקלקלו בו לעולם

המסנה	הברייתא
בראשונה היו עוקרין ומשליכין לפניהן	בראשונה היו עוקרין ומשליכין לפניהן והיו שמיחין שתי שמחות אחת שהיו מנכשין שדותיהן ואחת שהיו נהנין מן הכלאים
משרבו עוברי עבירה היו משליכין לדרכים	משרבו עוברי עבירה היו משליכין על הדרכים אף על פי כן היו שמחים שהיו מנכשין שדותיהן
התקינו שיהו מפקירין את כל השדה	

שאלה: מניין שהפקר בית דין הפקר?

תשובה: כתיב *כאן יבא nefef היא' כצצת השרים והזקנים יחרט כל רכשו והוא יבא יבא מקהל האלה*

שאלה: מניין שהיא פטורה מן המעשרות?

דברים פרק יז

(כט) ובא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך – אם ללוי יש לו חלק כמו שכל אחד אחר (הפקר), פטור ממעשרות

תשובה 1: רבי יונתן בריה דרבי יצחק בר אחא: **אין מעברין את השנה לא בשביעי' ולא במוצאי שביעי' ואם עיברוה הרי זו מעוברת** וחדש אחד שהוא מוסיף לא פטור ממעשרות הוא!?

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

קושי על דברי הברייתא: ניחא שביעית, מוצאי שביעית מאי?
תירוץ: אמר רבי אבון שלא לרבות באיסור חדש
צמצום בדין בברייתא על איסור לעבר שנה בשביעית: רבי זעורה בשם רבי אבהו הדא דאת
 אמר: עד שלא התיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ לארץ, אבל משהתיר רבי להביא ירק
 מחוץ לארץ לארץ היא שביעית היא של שאר שני שבוע
צמצום בדין בברייתא על איסור לעבר שנה במוצאי שביעית: אמר רבי מנא הדא דאת אמר
 בראשונה כשהיו השנים כתיקן אבל עכשיו שאין השנים כתיקן היא שביעית היא שאר שני
 שבוע

חיזוק לצמצום: תני **של בית רבן גמליאל עיברוה במוצאי שביעית מיד**

דחיית תשובת ר' יונתן: אמ' רבי אבון אין מן הדא לית שמע מינה כלום **אין את**
עין האמי שמריהו שיבוא בחידושו - זה ציווי מהתורה ולא תקנת דרבנן - לכן
 מדאורייתא מוסיפים עוד חודש ופטור ממעשרות, אבל אצלנו אם קונסים את
 הבעלים ומפקירים שדהו מדרבנן, אפשר שלא פטרו ממעשרות

תשובה 2 - לפטור אדם מן המעשרות: (ציטוט ממשנה) **גדיש שלא לוקט תחתיו כל הנוגעות בארץ**
הרי הן של עניים (ולא כתוב שצריכים לעשר)

הסבר 1 לדברי המשנה: ואמר רבי אמי בשם רבי שמעון בן לקיש דבית שמאי היא דאי
 כבית הלל עניים אוכלים ומעשרין
משנה מסכת פאה פרק ו משנה א

בית שמאי אומרים הפקר לעניים הפקר ובית הלל אומרים אינו הפקר עד שיופקר אף לעשירים כשמטה
הסבר 2 לדברי המשנה: ואמר ליה רבי יוסי שמענו שהוא פטור ממעשרות דברי הכל משום קנס
 וכבית הלל עניים מעשרין ואוכלין
 מסקנה: לשני ההסברים, הפקר מפקיע מדין מעשרות

הלכה ג'

בחמשה עשר בו שולחנות היו יושבין במדינה
ככ"ה בו ישבו במקדש
משישבו במקדש התחילו למשכן

ממשכנין	לא ממשכנין
לויים וישראלים וגרים ועבדים משוחררים	נשים ועבדים וקטנים
	הכהנים מפני דרכי שלום

וכל קטן שהתחיל אביו לשקול על ידו שוב אינו פוסק
 אמר ר' יהודה:

העיד בן בוכרי ביבנה	רבן יוחנן בן זכאי
כל כהן ששוקל אינו חוטא	כל כהן שאינו שוקל חוטא

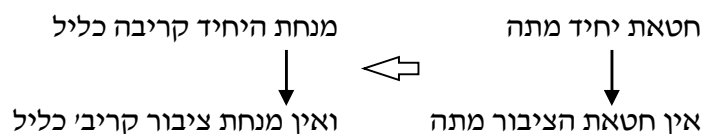
אמר לא כי אלא אלא שהכהנים דורשין מקרא זה לעצמן [ויקרא ו טז] **וכל מנחת כהן כליף תהיה**
כא תכאף הואיל ועומר ושתי הלחם ולחם הפנים שלנו היאך נאכלין:

דיוק בדברי המשנה בדין הקטן: הא לתבוע תובעין
צמצום דין זה: הדא דתימר בשהביא שתי שערות אבל אם לא הביא שתי שערות לא בדא, ולמשכן
 אין ממשכנין עד שיהא בן עשרים (שינויי נוסחאות - עד שיביא שתי שערות)

ברייתא שממנה לומדים על משנתינו: **אין ממשכנין את הכהנים מפני דרך הכבוד**

טעם לר' יוחנן בן זכאי: אמר רבי ברכיה טעמא דרבן יוחנן בן זכאי **נה יתנו** שנים עשר שבטים יתנו

קושי משיטת ריב"ז על שיטת בן בוכרי: רבי טבי בשם רב המנונא כן משיבין חכמים לר' יהודה

קושי על הקושייה: וקשיא משיבין לאדם דבר שאינו מודה בו דתנן **שאינן חטאת ציבור מתה רבי יהודה אומר תמות**
תירוץ ר' יהודה לקושי: והוא מותיב לון תו לא נדבת יחיד היא
תגובת דעת ריב"ז לתירוץ לשיטתו: ואינון מתיבין ליה מכיון שנמסרה לציבור כמי שהיא
נדבת ציבור

פסוקים לחזק כל שיטה: כתיב [שמות ל יג] **כֹּה הָעוֹמֵר עַל הַסְּקוּדִים** ר' יהודה ור' נחמיה

- חד אמר כל דעבר בימא יתן - מסייע לר"י בן זכאי
- וחרנא אמר כל דעבר על פיקודייה יתן - מסייע לבן בוכרי

הלכה ד

אף על פי שאמרו אין ממשכנין נשים ועבדים וקטנים אבל אם שקלו מקבלין מידן
הנכרי והכותי ששקלו אין מקבלין מהן ואין מקבלין מידם קיני זבין וקיני זבות וקיני יולדות וחטאות
ואשמות
זה הכלל כל שנידר ונידב מקבלין מידן וכל שאין נידר ונידב אין מקבלין מידן
חיזוק מפסוק: וכן מפורש על ידי עזרא שנאמר [עזרא ד ג] **כֹּה אָמַר אֱלֹהֵינוּ אֲנִי וְאֵלֵינוּ אֲנִי וְאֵלֵינוּ אֲנִי**

